

KISS LAJOS

Kilencvenöt év öröksége nyomán

Bemutatkozik

a marcali Noszlopy Gáspár

Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola

Iskolánk a 2003/2004. tanévben ünnepli fennállásának 95. évfordulóját. Munkában, küzdelmekben, eredményekben, sikerekben gazdag évek állnak mögöttünk. Elődünket, a Polgári Fiúiskolát a marcali polgárokból álló Polgári Iskolai Egyesület alapította 1908-ban. Négy évvel később megnyitotta kapuit a Polgári Leányiskola is. Marcali és környékének lakói büszkéek voltak a térség egyetlen közép-fokú oktatási intézményére, melynek falai között nem csupán egy oktatási intézmény, de egy igazi kulturális központ, szellemi műhely is működött.

Gróf Klébelsberg Kunó kultuszminiszter 1927-ben új, az akkori normák szerint korszerű iskolaépület építésére adott engedélyt és az ehhez szükséges pénzt. A barokk stílusú épület – közepén a kiemelkedő huszártoronnyal – a mai napig a város egyik legszebb létesítménye. Klébelsberg Kunót a város képviselő-testülete 1929-ben Marcali díszpolgárává választotta. Iskolánk 2002-ben egy mellszobor felállításával fejezte ki tiszteletét az iskolaépítő miniszternek.

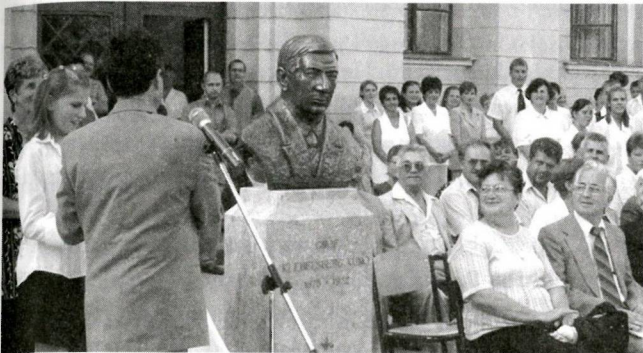
A polgári iskola az 1945/46-os tanévtől fokozatosan nyolc évfolyamos általános iskolává alakult át. Szellemiségét, a magas szintű oktatási-nevelési munkát, az utódintézmény pedagógusai ma is példának tartják.

Az újonnan létesült általános iskolához kezdetben öt tagiskola is tartozott, s az osztályok magas száma miatt az alsó tagozatosokat az akkori Simon téri iskolaépületben helyezték el.

Az iskolát 1969-ben egy lapos tetős, 12 tantermes szárnyal bővítették, amelyben a szakmunkásképzés kapott helyet. 1979-ben épületcserével megkapta a szakmunkásképző iskola épületét, s így egy

épületegyüttesben folyhatott az alsó és a felső tagozatos tanítás. E tanévben megépült Marcali második alsófokú oktatási intézménye, a Mikszáth Kálmán Úti Általános Iskola. Ezáltal megszűnhetett a túlzásfoltosság, a kétműszakos tanítás. A tagiskolák száma folyamatosan csökkent, s az 1995/96-os tanévtől az utolsó, a boronkai tagiskola is megszűnt.

Az intézmény 1975-ben felvette az 1848/49-es forradalom és szabadságharc Somogy megyei kormánybiztosának, Noszlopy Gáspárnak a nevét. Névadónknak szintén szobor állításával tisztelgünk: 2003. szeptember 29-én avatjuk fel a mellszobrát.

A folyamatosan fejlődő, alakuló intézmény pedagógiai koncepciójában évtizedeken át szerepelt az iskolaotthonos nevelés, az idegen nyelvi tagozat, több anyanyelv-tanítási program, illetve közreműködés a matematikai kísérletben. Központi helyzetéből adódóan körzetközponi feladatokat is folyamatosan ellátott. Volt „mintaiskola”, „bemutató iskola”, „kistérségi bázisiskola”. Napjainkban is rendszeresen közreműködik pedagógus továbbképzések, tanulmányi versenyek szervezésében, megtartásában. Nevelőtestületünk olyan szakmai műhely, amelyben pedagógusnak lenni megtiszteltetésnek számít!

Az 1998 szeptemberétől hatályba lépett pedagógiai programunk vezéreszméje, egyben alapelve a mesterfokú tanítás. Ez szerintünk: „... egy olyan igényes személyiség- és képességfejlesztő, gyermekbarát pedagógia, amely magas szintű nevelő-oktató munkára építkezik. Mesterfokú, mert arra törekszünk, hogy tanulóink túlnyomó része már az iskolai tanítás-tanulás folyamatában elsajátítsa a helyi tantervi követelményrendszerben meghatározott képességek, kompetenciák 70–80 %-át. Ehhez az iskola mesterfokon felkészült pedagógusai mester szintű nevelő-oktató munkával járulnak hozzá.” Pedagógiai programunk célkitűzéseinek megvalósulását diákjaink tanulmányi és nevelési eredményei mutatják. A tanulók heterogén összetétele, a viszonylag magas osztálylétszámok ellenére is kevés a bukás, alig van osztályismétlő. Igaz, rendkívül nagy gondot fordítunk a lassabban, vagy nehezebben haladók felzárkóztatására, a rászorulók egyéni, vagy 1-3 fős kiscsoportos fejlesztésére.

Az általános iskola tanulólétszáma jelenleg 696, a művészeti iskoláé 275. 30 általános iskolai és 13 művészeti iskolai osztályunk van. Diákjaink 92 %-a Marcali közigazgatási területéről (városközpontból, déli alközpontból, külső városrészekből), 8 %-a a városkörnyék községeiből érkezik. A külső városrészekből bejárók száma 92. A környékbeli községekből jelenleg 58 tanulót fogadunk, számuk évről évre növekszik. A diákok száma a városban csekély mértékben csökken, de a vidékről bejárók száma ezt kompenzálja, ezért gyakorlatilag változatlan.

Tanulóink változatos szociokulturális környezetből érkeznek. A családok nagyobb része harmonikus, a szülők a gyermekeiket kellő felelősséggel nevelik. Velük igazi partneri kapcsolatban állunk. Kevesebb, de arányában mégis jelentős hátrányos, illetve veszélyeztetett családi környezetben élő tanulók száma. A hátrányos helyzet, illetve a veszélyeztettség fő oka a szülők munkanélkülisége,

életmódja, a csonka család, a gyermeknevelésre fordítható idő és/vagy a pénz hiánya. Kiemelten fontos teendők a hátrányos illetve veszélyeztetett gyerekek segítése, a gátló és veszélyeztető tényezők hatásának csökkentése, kompenzálása, lehetőség szerinti megszüntetése. Ezt elsősorban pedagógiai eszközökkel, esetenként segélyezéssel, vagy természetbeni támogatással igyekszünk elérni.

Az oktató-nevelő munkát hetvenegy főállású és három külső óraadó végzi. Hatvankilenc kolléga az általános iskolában (harmincnégy tanító, harmincöt tanár), három a művészeti iskolában (két táncművészeti főiskolát végzett, egy pedig jelenleg ugyanott tanuló) tanít. A külső óraadók a művészeti iskolában oktatnak. Az egy pedagógusra jutó tanulólétszám az általános iskolában tizenegy, a művészeti iskolában hetven.

A pedagógusok szakmai, pedagógiai felkészültsége kiemelkedő. Heten egyetemi, harmincan főiskolai tanárképző végzettséggel dolgoznak, harmincnégyen tanítóképző főiskolában szereztek diplomát. Heten szakvizsgázott pedagógusok. Jelenleg öt pedagógus vesz részt szakirányú továbbképzésben, kettő pedig egyetemi kiegészítő szakra jár. Tizenhárom pedagógusunk tanácsos. Három pedagógus szaktanácsadó, kettő közoktatási szakértő.

Mind az alsó, mind a felső tagozaton tanító kollégák közül többen közreműködnek mentorként főiskolai hallgatók iskolai gyakorlatainak vezetésében. A Pécsi Egyetem, a szombathelyi tanárképző főiskola és a Kaposvári Egyetem CSVN Tanítóképző Főiskolai Kara kér fel bennünket leggyakrabban gyakorlatvezetésre. A pécsi és a szombathelyi intézményekkel a kapcsolatunk jó, de alkalmyszerű. A kaposvári főiskolai karral közvetlenebb, folyamatos. Az oktatókkal való személyes kapcsolatunk jelentősen segíti a gyakorlatok szakszerű vezetését. A kapcsolat tartalma kiterjed a kollégák posztgraduális képzésére, s a főiskolai oktatók iskolánknál tartott előadásaira.

Az iskola szervezeti rendje a hagyományostól több szempontból is eltér. A szülők igényének megfelelően, s a közel három évtizedes pedagógiai gyakorlatunk alapján az alsó tagozat teljes vertikumában iskolaothonos oktatás-nevelés folyik. Ez a nevelési rendszer a kezdeti szakaszban jelentősen segíti a szülőt a gyermeke iskolai munkájával kapcsolatos teendői ellátásában. A tantárgycsoportos tanítás a két tanító szakosodását segíti elő, a tanórák és a szabadidős foglalkozások két napszakra történő változatos elosztása oldja a gyermekek túlterhelését. Nagyon figyelniünk kell azonban arra, hogy az alsó tagozat 3–4. évfolyamain a gyerekek önállósága fokozatosan nőjön. Az első két évfolyamon a diákok csak hét végére viszik haza az iskolatáskájukat, a tanszereikkel. Harmadik osztálytól azonban fokozatosan bevonjuk a szülőket a házi feladatok, a tanulnivalók ellenőrzésébe, a szorgalmi feladatok önálló megszervezésébe, a hoznivalók összeállításába, hogy az ötödik évfolyamra felkészülhessenek a teljesen önálló tanulásszervezésre, munkára.

Kísérleti jelleggel néhány éven át Nevelési Tanácsadó javaslatára fejlesztő (kislétszámú) osztályokat indítottunk A program kétségtelenül sok előnnyel járt. A négy párhuzamos osztályból három 25–26 tanulóval egyenletesen jól haladt. A különválasztott (szegregált) 12–15 fős osztályban tanultak a tanulási, beilleszkedési, magatartási zavarokkal küszködő gyerekek. Igazi gondot a reintegrálásuk okozott. Két, vagy három év elteltével, visszahelyezésükkel a meglévő három osztályba magasra emelkedtek az osztálylétszámok, s ez a haladás gátjává vált. Kevesebb idő jutott a további fejlesztő foglalkoztatásokra.

Érezhető volt a szülői ellenállás is. S bár a fenntartó ezt nem akadályozta, a szülők s a pedagógusok részéről teljes elutasítás fogadta azt a lehetőséget, hogy harmadik évfolyamtól teljesen szervezzük újra az osztályokat, bár ezzel elfogadható létszámú osztályokat alakíthattunk volna ki.

Az ellenállás mind pedagógiailag, mind érzelmileg érthető volt, ezért döntöttünk úgy az elmúlt évtől, hogy az első osztályoktól a fejlesztő pedagógiát integrált szervezeti keretek között valósítjuk meg.

A fejlesztő pedagógiai továbbképzésen részt vett kollégák mellett egy szakirányú továbbképzésre járó tanító és egy szociálpedagógia szakos kolléga segíti kollégáit. Ösztönözzük a szakirányú továbbképzést; továbbra is előnyben részesítjük a fejlesztő pedagógia terén továbbtanulni, illetve továbbképzésre hajlandó kollégáinkat.

A magasabb évfolyamokon a nehezebben haladók, vagy a lemaradástól veszélyeztetettek (pl.: félévkor elégtelen osztályzatot kapott) diákjaink részére heti rendszerességgel 1–3 fős fejlesztő, felzárkóztató foglalkozásokat tartunk. A félévkor bukottaknak kötelező a felzárkóztató foglalkozások tartása. Talán ennek eredményeként is, hogy az év végi javító vizsgára bocsátottak száma a közel 700 fős iskolában mindössze 4. Az alsó tagozatban nem bukott senki!

Az iskolánkkal szemben egyértelmű szülői, fenntartói és nevelőtestületi elvárás az, hogy a gyermeki képességeket maximálisan fejlesszük, a rászorulók felzárkóztatása mellett kiemelten foglalkozunk a tehetségesekkel is. A negyedik évfolyamtól angol és német nyelv tanulását választhatják a gyerekek. A 18 fő feletti idegen nyelvi csoportokat létszám szerinti, vagy nívócsoportokra bontjuk. A 7–8. évfolyamokon a választható órakeretben lehetővé tesszük a második idegen nyelv tanulását is, természetesen csak az első idegen nyelvet sikeresen tanulók részére. Ugyanebből az órakeretből tanulásmódszertant is választhatnak diákjaink.

A 2003/2004. tanévben az 5. évfolyamosok választható tárgyként, a hatodik évfolyamtól kötelező tantárgyként nívócsoportos bontásban tanulják az informatikát. Ehhez két jól felszerelt számítástechnika szaktanterem áll rendelkezésükre. Az iskola könyvtárában a számítógép használata és az internetezés lehetősége is biztosított. A pedagógusok öt munkahelyen dolgozhatnak számítógépen, és használhatják az internetet. A gyógytestnevelésre szoruló gyermekek szakszerű ellátását saját szakemberekkel iskolánkban oldjuk meg. A mintegy 30 000 kötetes könyvtárunkat főállású könyvtáros-tanár vezeti.

Pedagógiai programunkban – a korábbi jó hagyományokat folytatva, de változtatva, kevésbé bevált szervezeti formákon –, csökkentettük a szakkörök, a korrepetálások számát. Ezzel szemben lényegesen megemeltük a tan-

tárgyi egyéni, vagy kiscsoportos képességfejlesztő és tehetség-gondozó foglalkozások arányát. Nyilvánvalóan ennek is köszönhető, hogy kiemelkedő eredményeink születtek egyes tanulmányi és sportversenyeken (Kalmár L., Zrínyi I., Varga T., Newton Kupa, történelmi, anyanyelvi, valamint kézi- és kosárlabda, atlétika stb.) Nyolcadik osztályosaink 70 %-a gimnáziumokban és szakközépiskolákban tanul tovább, gyakorta az ország legjobb intézményeiben.

A tanórán kívüli foglalkozások keretében a felső tagozatban tanulószobai foglalkozásokat szervezünk. Szülői költségtérítéssel és önkormányzati hozzájárulással valamennyi tanulónk színházi bérlettel eljut évente legalább egy előadásra, s a 3. évfolyamosok úszásoktatáson vettek részt. A 2003/2004. tanévtől az úszásoktatást Marcali uszodájában több évfolyamra is kiterjesztjük – a fenntartó jóvoltából térítésmentesen. A 4. 5. és 7. évfolyamosok évente egyhetes erdei iskolában vehetnek részt. Évente sítábor szervezünk az igénylők számára.

Az intézmény 1998-tól összetett iskola: az általános iskolával közös szervezetben művészeti képzés is folyik, néptánc tanszakon. Fő célkitűzésünk a gyerekek mozgáskultúrájának, ízlés- és érzelmvilágának

fejlesztése. Alapelvünk: a magyar néptánc – főleg a somogyi – és népi kultúra iránti érdeklődés elmélyítése, olyan képességek kialakítása, melyek lehetővé teszik a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok táncos megjelenítését.

Művészeti iskolás osztályaink évente legalább két nyilvános bemutatót tartanak. Emellett sok meghívásnak tesznek eleget, ma Marcaliban alig van olyan rendezvény, amelyen néptáncosaink ne szerepelnének. (Március 15-i ünnep, karácsonyi ünnepségek, a nyugdíjasklub, a mozgáskorlátozottak rendezvényei stb.) Rendszeresen szerepelünk külföldi fesztiválokon (Künzelsau, Hamburg, Erdőcsinád), általában szép sikerrel. Az országos szólótáncversenyen három éven át az országos döntőig jutottak el diákjaink. Egy tanulónk sikeresen felvételizett táncművészeti szakközépiskolába. 2003-ban gyermek és ifjúsági kamaratánc fesztivált szerveztünk, a Művészeti Iskolák Somogyi Kamaratánc Találkozóját (MISKA), amely a marcali művészeti iskolás csoportok jelentős sikereit hozta.

Az iskola életét és a környezetünket informáló kiadványokkal színesítjük. Diákújságunk (Noszlopy Times) kéthavonta jelenik meg. A polgári iskolai hagyományokat felelevenítve, tanévzárásakor az elmúlt tanévről évente Értesítőt adunk ki. Aktív és nyugdíjas pedagógusaink részére évente pedagógiai pályázatot írunk ki. A pályázatok fő témakörei: az iskolatörténet-kutatások újabb eredményei, a módszertani, a nevelési és az innovációs tapasztalatok, eredmények. A külső szakértőkből álló bírálók javaslatára díjazzuk alkotó pedagógusaink munkáit, s a dolgozatokat kötetbe rendezzük, hogy azokat közkinccsé tegyük, egyben megőrizzük a jövő számára. Iskolatörténeti dolgozatok című sorozatunk két kötete már megjelent.

Saját minőségfejlesztési rendszert dolgozunk ki: tíz pedagógus végzett a minőségbiztosítási feladatokra felkészítő továbbképzésen, egy kollégánk pedig (az első igazgatóhelyettes) belső audit tanfolyamot. Négy kolléga közoktatási vezetői szakirányú továbbképzési szakon végzett. Felkészültségük a biztosíték arra, hogy minőségfejlesztési programunkat képesek legyünk kifejleszteni, s végrehajtani.

Költségvetésünk a működéshez szükséges legfontosabb előirányzatokat tartalmazza, a fenntartó esetenként fejlesztési célú támogatást is biztosít számunkra. 75 éves iskolaépületünkön sok a felújítani, korszerűsíteni való, s ezt csak fokozatosan, apró lépésekben tudjuk megvalósítani.

Évente több pályázaton veszünk részt, átlagosan 2–3 millió forintnyi támogatást nyerünk ezzel, amit pedagógiai programjainkra, iskolafejlesztésre fordítunk.

A tanulók – költségvetésből nem finanszírozható tevékenységeinek, programjainak támogatására, elismerésére és jutalmazására, az iskola taneszközeinek fejlesztésére, kiadványaink támogatására – Noszlopy Gáspár Alapítványt hoztunk létre. Évente közel egy millió forintot kapunk az szja 1 %-okból, szponzori, szülői, illetve egyéb támogatásokból. Számítunk a céljainkkal azonosuló, a megvalósításban közreműködni szándékozó magán- és jogi személyek, vállalkozók támogatására.

Az iskola nevelőközösségének munkáját a város képviselő-testülete az eredményes nevelő-oktató munkájáért az intézmény fennállásának 90. évfordulóján a „Marcali városért” kitüntetéssel ismerte el.

